

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף צג

הוציאו שנים לרה"ר זה יכול וזה אינו יכול, לדברי הכל זה שיכול חייב וזה שאינו יכול פטור, משום שמסייע אין בו ממש.

הוכחות שמסייע אין בו ממש:

זב מטמא בטומאת מדרס את מה שהוא יושב עליו גם אם הוא לא נוגע בו, וצריך שרובו ינשא עליו.

1. זב שיושב על המיטה וארבעה בגדים תחת רגלי המיטה (= בגד אחד תחת כל רגל), כל הבגדים טמאים מדרס משום שהמיטה אינה יכולה לעמוד על שלש רגלים, ונמצא שמדרס הזב הוא על כל הרגלים. היה הזב רוכב על גבי בהמה וארבעה בגדים תחת רגלי הבהמה (= בגד אחד תחת כל רגל), כל הבגדים טהורים משום שהבהמה יכולה לעמוד על שלש רגלים, וכל רגל נחשבת כרגל הרביעית שהיא רק מסייעת לבהמה לעמוד. משמע שמסייע אין בו ממש.

הגמרא דוחה הוכחה זו: שאפשר לומר שמסייע יש בו ממש, ולגבי בהמה הבגדים טהורים כיון שהיא עוקרת את הרגל לגמרי, והרגל הרביעית לא נחשבת אפילו למסייעת. הגמרא דוחה את הדחיה: שהרי בכל פעם היא עוקרת רגל אחרת, ולכאורה דינה צריך להיות כ'זב המתהפך'. כפי שלמדנו - שזב השוכב על חמש ספסלים לאורכן טמאים, משום שבכל פעם הוא שוכב על ספסל אחר. ואם שכב לרחבן טהורים, משום שאין רובו נשען על כל אחד מהם. ואם ישן עליהם לרחבן וספק אם התהפך על ארכן ונמצא שכולו נשען על אחת מהן, כל אחת טמאה מספק שמא על זו נתהפך. וא"כ עלינו לטמאות את הבגדים שתחת הבהמה מספק, ומכך שכל הבגדים טהורים מוכח שמסייע אין בו ממש.

2. רבי יוסי סובר שאם הזב רוכב על סוס הוא מטמא את הבגדים שתחת ידיו של הסוס, אבל הבגדים שתחת רגליו טהורים, לפי שהסוס נשען על ידיו. ואף שרגליו מסייעים לו לעמוד הבגדים שתחתיהם טהורים, מוכח שמסייע אין בו ממש.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

👁️ כהן העובד (בבית המקדש) בעודו עומד על כלי או אבן עבודתו פסולה, שאסור שיחצוץ שום דבר בין רגלו לרצפה. וכן כהן העובד ביד שמאל עבודתו פסולה.

3. כהן שעבד כשרגלו אחת על האבן או על הכלי ורגלו אחת על הרצפה, אם אנו רואים שאף אם ינטל הכלי או האבן הוא יוכל לעמוד על רגל אחת - עבודתו כשרה, ואם לא - עבודתו פסולה. ואף שהכלי מסייע לו לעמוד, בכל זאת אם הוא יכול לעמוד בלעדיו עבודתו כשרה, מוכח שמסייע אין בו ממש.

4. כהן שקיבל את דם הקרבן ביד ימין ויד שמאל מסייעתו, עבודתו כשרה. מוכח שמסייע אין בו ממש.

למדנו לעיל שלדעת רבי מאיר שנים שהוציאו לרה"ר, זה יכול וזה יכול, שניהם חייבים. נחלקו התנאים האם צריך שיעור לכל אחד ואחד (כגון אוכל בשיעור שתי גרוגרות), או שדי בשיעור אחד לכולם (כגון גרוגרת אחת לשניהם).

הוכחות שדי בשיעור אחד לכולם:

1. זב שיושב על המיטה וארבע בגדים תחת רגלי המיטה (= בגד אחד תחת כל רגל), כל הבגדים טמאים מדרס משום שהמיטה אינה יכולה לעמוד על שלש רגלים. ולכאורה הבגדים צריכים להיות טהורים משום שאין שיעור זיבה לכל בגד (= צריך שרובו של זב יכביד על הבגד, וא"כ צריכים לשבת על המיטה ארבעה זבים), ומכך שכולם טמאים מוכח שדי בשיעור אחד לכולם.

2. צבי שנכנס לבית בשבת ונעל אחד בפניו, חייב משום שעבר על מלאכת צידה. נעלו שנים, פטורים (כדעת רבי יהודה שפוטר בזה יכול וזה יכול). לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים, שניהם חייבים אף שאין כאן שיעור צידה לכל אחד (= צבי לכל אחד), מוכח שדי בשיעור אחד לכולם.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הגונב שור וטבחו או מכרו חייב לשלם לבעלים חמשה שוורים, הגונב שה וטבחו או מכרו חייב לשלם לבעליו ארבעה שה.

3. השותפים שגנבו בהמה וטבחו או מכרו אותה חייבים בתשלומי ארבעה וחמשה, ואף שאין כאן שיעור טביחה לכל אחד (= שיטבחו או ימכרו שתי בהמות). מוכח שדי בשיעור אחד לכולם.

4. שנים שהוציאו קנה של גרדי (= קנה אריגה) לרה"ר חייבים, ואף שאין כאן שיעור הוצאה לכל אחד. מוכח שדי בשיעור אחד לכולם. הגמרא דוחה ראייה זו, שיתכן שיש בקנה שיעור אריגת מפה לכל אחד.

משנה: המוציא לרה"ר אוכלין פחות מכשיעור (= פחות מכגרוגרת) כשהם מונחים בתוך כלי, פטור אף על הכלי, מפני שהכלי טפל לאוכלין שבתוכו. המוציא אדם חי במיטה, פטור אף על המיטה משום שהיא טפלה לו (= על החי הוא פטור משום ש'חי נושא את עצמו').

המוציא את המת במיטה חייב, וכן המוציא כזית מן המת, כזית מן הנבלה, וכעדשה מן השרץ חייב, שכיון שבשיעורים אלו הם מטמאים לכן הוצאה זו היא חשובה לו להציל את עצמו מן הטומאה. רבי שמעון פוטר בהוצאות אלו משום שהיא 'מלאכה שאינה צריכה לגופה', כלומר שאין הוא צריך את מלאכת הוצאת המת / נבלה / שרץ, אלא רק לסלקם מעליו שלא יטמאו אותו.

